

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/251/2021
Identifikačné číslo spisu:	5117234481
Dátum vydania rozhodnutia:	30.06.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5117234481.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovenská republika, za ktorú koná VODOHOSPODÁRSKA VÝSTAVBA, ŠTÁTNY PODNIK, so sídlom Karloveská 2, P.O.BOX 45, 842 04 Bratislava, IČO: 00 156 752, zastúpeného spoločnosťou SOUKENÍK - ŠTRPKA, s. r. o., so sídlom Šoltésovej 14, 811 08 Bratislava, IČO: 36 862 711, proti žalovanej Ľ. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. V. V. XX/XX, XXX XX M. W. U., zastúpenej JUDr. Martinom Masným, advokátom, so sídlom Vojtecha Tvrdeho 1, 010 01 Žilina, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 25C/97/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. júna 2020 sp. zn. 6Co/225/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. júna 2020 sp. zn. 6Co/225/2019 a rozsudok Okresného súdu Žilina z 13. marca 2019 sp. zn. 25C/97/2017 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. marca 2019 sp. zn. 25C/97/2017 žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žalovaný má nárok na ich náhradu v rozsahu 100 %. Žalobca sa svojou žalobou v znení súdom pripustenej zmeny domáhal súdneho výroku, ktorým by súd určil, že žalovaný je podielovým spoluvlastníkom v nehnuteľnosti v k.ú. M. W. U.Q., vedenej na LV XXXX, u E-KN parcely č. XXXX - orná pôda o výmere 5 744m², v podiele 8/60 k celku, (aby bol zapísaný na list vlastníctva XXXX u E-KN parcely č. XXXX, namiesto osoby žalovanej Ľ. F., rod. Ď., H. V. V. XX/XX, XXX XX M. W. U.). Žalobu odôvodnil tým, že v predmetnej veci je vykonaný duplicitný zápis žalovanej a iných osôb u nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. M. W. U. (hodnovernosť údajov o vlastníckom práve je spochybnená na E-KN parc. č. XXXX a C-KN parc. č. XXXX/XX, C-KN parc. č. XXXX/XX, C-KN parc. č. XXXX/X, C-KN parc. č. XXXX/X, C-KN parc. č. XXXX/X a C-KN parc. č. XXXX/X). Zastával názor, že podiel žalovanej na vyššie uvedenej nehnuteľnosti v zmysle ust. § 134 Občianskeho zákonníka vydržal na základe právneho dôvodu definovaného v žalobe. Na základe vykonaného dokazovania mal okresný súd preukázané, že na základe kúpnej zmluvy zo dňa 28.12.1994 sa U. stalo vlastníkom nehnuteľností (bližšie špecifikovaných v zmluve) od predávajúcej Y. Ď., dnes zapísaných pre kat. úz. M. W. U.Q., na LV č. XXXX, ako C-KN

parcely č. XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/XX, XXXX/XX a iné. Aj napriek tomu, že kúpnu zmluvou zo dňa 28.12.1994 boli vyššie uvedené nehnuteľnosti odpredané (vklad povolený pod U. XXX/XXXX dňa 21.03.1994), následne na základe osvedčenia o dedičstve vydaného Okresným súdom Žilina pod č.k. 21D 1129/2008-76 dňa 13.10.2009 po poručiťke Y. Ď., zomr. XX.XX.XXXX, prešiel podiel 8/60, združ. pozemku - parc. č. XXXX zapísanej v PK vložke XXX ako PKN parcela č. XXX/XX pod F. Xb, 5 do vlastníctva X. Ď.G., nar.XX.XX.XXXX, ktorý zomrel XX.XX.XXXX. Po smrti nadobúdateľa uvedeného podielu X. Ď., zomr. XX.XX.XXXX predmetný podiel na základe osvedčenia o dedičstve vydaného Okresným súdom Žilina pod sp.zn. 27D 21/2013 dňa 06.09.2012 nadobudla podiel vo výške 8/60 na E-KN parc. č. XXXX - orná pôda o výmere 15525m2, zapísaný na LV č. XXXX pod položkou F. XX žalovaná Ľ. F.Č.. Na základe tohto bola žalovaná (okrem iných) Ľ. F.Č., rod. Ď. zapísaná ako podielová spoluvlastníčka s podielom 8/60 nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v kat. úz. M. W. U., na LV č. XXXX, k E-KN parcele č. XXXX - orná pôda o výmere 5744m2. V Poznámke aj pri uvedenej osobe spoluvlastníka je zapísaný údaj: Hodnovernosť údajov o vlastníckom práve k nehnuteľnostiam bola spochybnená na E-KN parc. č. XXXX a C-KN parc. č. XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X a teda podľa § 71 ods. 3 z.č. 162/1995 Z.z. sa takéto údaje nesmú používať (dotknuté subjekty sa môžu svojich práv domáhať prostredníctvom súdu), P 928/12-446/12.

1.1. S poukazom na takýto zápis na list vlastníctva č. XXXX k E-KN parcele č. XXXX - orná pôda o výmere 5.744 m2 sa žalobca ako výlučný vlastník dotknutých parciel zapísaných na LV č. XXXX ako C-KN parciel č. XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/XX, XXXX/XX a iných domáhal súdneho výroku, ktorým by žalobca bol zapísaný aj na LV kat. úz. M. W. U., LV č. XXXX ku E-KN parcele č. XXXX - orná pôda o výmere 5744 m2, namiesto spoluvlastníčky pod radovým číslom 15 Ľ.G. F.. Podľa tvrdenia právneho zástupcu žalobcu, takýmto určovacím výrokom a jeho následným zápisom na list vlastníctva namiesto pôvodnej spoluvlastníčky by sa odstránila duplicita zápisu (uvedená v Poznámke u osoby spoluvlastníka Ľ. F., rod. Ď.G.). Pri svojom rozhodovaní okresný súd vychádzal zo znenia ust. § 137 písm. c) CSP a judikatúry viažucej sa k tomuto zákonnému ustanoveniu, ako aj ust. § 134 ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka. Žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Osobitosti vykazujú určovacie žaloby, ktorými žalobca sleduje dosiahnutie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným právnym stavom. Príkladom je žaloba o určenie vlastníckeho práva, ak žalobca tvrdí, že je vlastníkom nehnuteľnosti, ktorá je v katastri nehnuteľnosti zapísaná na žalovaného. Predmetnými žalobami sa žalobca domáha dosiahnutia právneho panstva nad vecou, ktorá je predmetom sporu. Žaloba o určenie vlastníckeho práva je aj prostriedkom ochrany porušeného (nielen ohrozeného) práva.

1.2. Otázka, ktorú bolo potrebné súdom v danom prípade posúdiť bola tá, či určovacím výrokom súdu v zmysle žaloby žalobcu sa odstráni žalobou sledovaný cieľ - odstránenie duplicity zápisu vlastníckeho práva (naliehavosť právneho záujmu). Vychádzajúc z obsahu žaloby, najmä jej petitu, a tiež vyjadrenia svedkyne Y. Q. je zrejmé, že v prípade rozhodnutia súdu v zmysle podanej žaloby a určenia žalobcu za vlastníka podielu žalovanej vo výške 8/60 na nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k.ú M. W. U., zapísanej na LV č. XXXX, v E-KN parcele č. XXXX - orná pôda o výmere 5.744m2, žalobca dosiahne len zmenu zápisu osoby spoluvlastníka na vyššie uvedenej nehnuteľnosti (t.j. namiesto osoby Ľ. F.Č. bude tam zapísaný žalobca). To však neodstraňuje problém duplicity vlastníctva. Inak povedané žalobca nedosiahne žalobou ním sledovaný cieľ, ktorým je výmaz žalovanej z listu vlastníctva XXXX, v E-KN parcele č. XXXX - orná pôda o výmere 5.744m2, v podiele 8/60. Na základe uvedeného súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že pokiaľ chce žalobca žalobou dosiahnuť odstránenie duplicity zápisu vlastníctva (t.j. výmaz zápisu spoluvlastníka z listu vlastníctva), musí koncipovať výrok svojej žaloby voči žalovanej tak, aby v prípade jeho úspechu v spore, bol právoplatný výrok súdu priamo podkladom pre výmaz žalovanej ako podielovej spoluvlastníčky z listu vlastníctva Okresným úradom Žilina. Uvedenej požiadavke však petit žaloby v aktuálne prejednávanej veci nezodpovedá. Žalobca preto nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení, v dôsledku čoho súd jeho žalobu zamietol. O trovách konania okresný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a priznal žalovanej, ktorá bola v spore úspešná, nárok na ich náhradu protistrane (žalobcovi), ktorý vo veci úspech nemal s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 30. mája 2020 sp. zn. 6Co/225/2019 na odvolanie žalobkyne potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej, zmenil ho vo výroku o trovách konania tak, že žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% a žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Odvolací súd prebral súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, keď súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu vykonal potrebné dokazovanie, jeho výsledky jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil a dospel i k správny skutkovým záverom.

2.1. Odvolací súd argumentoval tým, že určovacia žaloba je prípustná i v prípade spornosti v právnych vzťahoch evidovaných katastrom nehnuteľností. Stav spornosti môže byť okrem iného vyvolaný tiež omylom katastra pri identifikácii nehnuteľností, prípadne existenciou duplicitného zápisu, t.j. že určitá nehnuteľnosť, resp. jej časť, je zapísaná v prospech dvoch odlišných vlastníkov. Je nepochybné, že duplicitným zápisom pre akt vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností vznikol v právnych vzťahoch evidovaných v katastri nehnuteľností sporný stav, ktorý musí byť napravený, pretože v opačnom prípade by vo sfére vlastníckych vzťahov dotknutých účastníkov pretrvával stav právnej neistoty. Táto právna neistota by však podľa názoru odvolacieho súdu nebola odstránená vyhovením žalobe žalobcu v prejednávanej veci, keďže nedošlo k odstráneniu právnej neistoty v právnych vzťahoch jednotlivých (spolu)vlastníkov. Okrem toho aktuálna súdna prax už pripúšťa aj negatívnu určovaciu žalobu pre potreby odstránenia nežiaduceho zápisu v katastri nehnuteľností, poukazujúc i na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 15/2017 z 30. mája 2018 (publikované pod R 31/2019), z ktorého vyplýva, že ak je nehnuteľnosť v katastri nehnuteľností vedená duplicitne ako vlastníctvo žalobcu aj žalovaného, má žalobca naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku, resp. § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku) na negatívnom určení, že žalovaný nie je vlastníkom tejto nehnuteľnosti.

2.2. Možno teda zhrnúť, že ak je vlastníctvo k určitej nehnuteľnosti, prípadne jej spoluvlastníckemu podielu zapísané na viacerých listoch vlastníctva v prospech viacerých vlastníkov/spoluvlastníkov a za situácie, že žalobca je už aktuálne zapísaný na liste vlastníctva ako jej/ich (spolu)vlastník parciel registra „C“ evidovaných na katastrálnej mape, no súčasne je aj žalovaná zapísaná na liste vlastníctva ako (spolu)vlastníčka identických nehnuteľností ako parcely registra „E“ evidovanej na mape určeného operátu, žalobca nemôže mať naliehavý právny záujem na ním formulovanej pozitívnej určovacej žalobe. Rozsudkom, ktorým by súd určil skutočnosť, že žalobca je vlastníkom spornej E-KN parcely, t.j. že je (spolu)vlastníkom tej istej časti zemského povrchu, ktorej je už ako vlastník parciel C-KN zapísaný na inom liste vlastníctva by totiž nedošlo k odstráneniu právne chybného stavu evidovania duplicitného vlastníctva dvoch rozdielnych subjektov na parcelách E-KN a príslušných C-KN, keďže tieto nehnuteľnosti sú de facto v teréne zhodné a odlišná je iba ich evidencia v katastrálnom operáte. Správny je preto záver okresného súdu, že v danom prípade má žalobca naliehavý právny záujem v zmysle ust. § 137 písm. c/ CSP na negatívnom určení, že žalovaná nie je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v k.ú. M. W. U. vedenej na LV č. XXXX ako E-KN parc. č. XXXX - orná pôda o výmere 5744 m² v podiele 8/60 k celku. Na základe záznamu takéhoto výroku rozsudku do katastra nehnuteľností zostane evidovaný ako výlučný vlastník nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX pre okres Ž., obec a katastrálne územie M. W. U. výlučne žalobca, čím sa definitívne odstráni duplicita zápisu vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, a teda dôjde k úplnému vyriešeniu a obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva. Zároveň požadované určenie nebude mať povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu či tu je/nie je právny vzťah alebo právo, a teda nebude musieť nasledovať ďalšie katastrálne konanie, tak ako to prezentoval žalobca v rámci svojich odvolacích námietok.

2.3. Odvolacie dôvody žalobcu vyhodnotil krajský súd ako neopodstatnené, pričom zároveň nezistil ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP). V dôsledku toho krajský súd rozsudok okresného súdu vo veci samej ako vecne správny potvrdil. Odvolací súd však v súlade s ust. § 388 CSP zmenil odvolaním napadnutý a od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok o trovách prvoinštančného konania, ktorý síce plne zodpovedá procesnému úspechu strán v konaní a v ňom uvedeným zákonným ustanoveniam, no nie je z neho zrejmé, kto má proti komu nárok na náhradu trov konania. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP a žalovanej ako strane sporu majúcej v tomto štádiu konania plný úspech, priznal voči neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov v

rozsahu 100 %.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj dovolateľka) dovolanie, ktorým, s poukázaním na prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP žiadala napadnutý rozsudok v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolaťka namieta nesprávne právne posúdenie otázky naliehavého právneho záujmu, keď súdy nižších inštancií nesprávne uzavreli, že žalobkyňa tvrdiac duplicitný zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností nemá naliehavý právny záujem na pozitívnom určovacom výroku, ale môže mať naliehavý právny záujem len na negatívnom určovacom výroku. K otázke naliehavého právneho záujmu, aplikujúc ust. § 80 písm. c/ OSP, resp. § 137 písm. c/ CSP, existuje ustálená súdna judikatúra, podľa ktorej naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez požadovaného určenia bolo právo navrhovateľa ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že jej možná aj iná žaloba. Určovacia žaloba je spravidla prípustná pri spornosti práv alebo právnych vzťahov k nehnuteľnostiam evidovaných v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu. Cieľom určovacej žaloby je potom vydanie rozsudku, výrok ktorého odstraňuje neistotu žalobcu určením, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti určovacej žaloby, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Žalobkyňa vychádzajúc z vyššie uvedených judikatórnych záverov sa domáhala zosúladenia skutočného právneho stavu a stavu evidovaného v katastri nehnuteľností spôsobom, aby súd určil, že žalobkyňa a nie žalovaná je v skutočnosti vlastníčkou parcely KN-E, čo predstavuje nepochybné zlepšenie právneho postavenia žalobkyne. V prípade vyhovenia žalobe by žalobkyňa dosiahla stav, že by sa mohla v správnom konaní (zápis geometrického plánu o zosúladení zápisu totožných nehnuteľností v registroch KN-C a KN-E) domáhať konečného vyriešenia spornej situácie, bez potreby ďalších súdnych konaní. Žalobkyňa podporne poukázala na rozhodnutia dovolacieho súdu sp.zn. 5 Cdo 31/2011 (s odkazom na judikát R 17/1972), 5 Cdo 136/2007, 2 Cdo 440/2013, 5 Cdo 24/2009. Právny názor súdov nižších inštancií, podľa ktorého výrokom o neexistencii vlastníckeho práva (negatívna určovacia žaloba) dôjde následne k možnosti výmazu evidencie vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, je nesprávny, zákon č. 162/1995 Z.z. katastrálny zákon totiž neobsahuje úpravu umožňujúcu výmaz vlastníckeho práva. V otázke výkladu formulácie žalobného petitu pri určovacej žalobe, teda či sa má jednať o pozitívny alebo negatívny formát petitu, nejednotná aplikácia a rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Opačný názor je prezentovaný v judikáte R 31/2019, z ktorého vychádzal aj odvolací súd, pričom však podľa dovolateľky prijatiu tohto judikátu mal predchádzať postup v zmysle § 48 CSP a predloženie veci veľkému senátu.

4. K dovolaniu žalobkyne sa písomne vyjadrila žalovaná, ktorá navrhla dovolanie ako neprípustné odmietnuť, resp. ako nedôvodné zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania, s poukazom na vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP, ďalej aj len najvyšší súd) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je nielen procesne prípustné, ale aj dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017, 9 Cdo/72/2020).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na

opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017, 9Cdo/72/2020).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017, 9 Cdo /72/2020).

9. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 ods. 1 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania.

10. Vyššie naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

12. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (por. sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017 a 8Cdo/95/2017, 9 Cdo/72/2020).

13. Pokiaľ by dovolací súd nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej

strane (II. ÚS 172/03).

14. Otázkou relevantnou z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine) alebo otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii alebo interpretácii procesných ustanovení). Dovolací súd zároveň zdôrazňuje, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu.

15. Dovolateľka formulovala právnu otázku výkladu formulácie žalobného petitu pri určovacej žalobe, teda či sa má jednať o pozitívny alebo negatívny formát petitu, poukazujúc pritom na viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré pristúpili podľa nej k jej riešeniu odlišne. Takto formulovaná otázka je prípustná, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo práve od posúdenia otázky danosti naliehavého právneho záujmu na žalobkyňou podanej určovacej žalobe. Je preto úlohou dovolacieho súdu posúdiť, či sa odvolací súd pri vyriešení tejto právnej otázky dopustil nesprávneho právneho posúdenia veci, a tým bol naplnený jeden z dovolacích dôvodov v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ CSP.

16. Definíciu ustálenej rozhodovacej praxe podal judikát R 71/2018. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba považovať najmä použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Napokon vzhľadom na čl. 2 ods. 2 CSP je potrebné za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať aj rozhodovaciu prax ďalších najvyšších súdnych autorít, a to Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie.

17. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu pri riešení otázky danosti naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe je potrebné považovať najmä nasledovné rozhodnutia:

17.1. V rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/3/2003 dovolací súd prejednával situáciu, kedy podanou žalobou žalobca žiadal určiť, že je vlastníkom nehnuteľností. Dovolací súd dospel k záveru, že ak je žalovaný odporca zapísaný v katastri nehnuteľnosti ako vlastník nehnuteľnosti, má navrhovateľ naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva, lebo také rozhodnutie súdu môže byť aj podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností.

17.2. Najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 112/2004, kde predmetom konania bolo určenie, že žalované nie sú vlastníckami nehnuteľnosti uvádza, že naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit (na to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu; záver súdu o ne/existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá teda posúdenie, či podaná určovacia žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva, a či snád' spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. V rozsudku dospel k záveru, že určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamena úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo.

17.3. Najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 5 Cdo 31/2004, kde predmetom konania bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, uvádza, že právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snád' len nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo

konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým.

17.4. V rozhodnutí sp. zn. 2 MCdo 20/2007 dovolací súd prejednával situáciu, kedy podanou žalobou žalobkyňa žiadala určiť, že žalovaní nie sú podielovými spoluvlastníkmi predmetného pozemku v podiele 40 032/40 680 (zapísaného v pozemkovej knihe na základe č. d. XXX/XX). V pozemkovej knihe sú pritom ako podieloví spoluvlastníci vedení aj právny predchodca žalovaných 1/ a 2/ a žalovaná 3/ v podiele 648/40 680 (zapísaného v pozemkovej knihe na základe č. d. XX/XX); žalobkyňa túto skutočnosť nespochybnila. Dovolací súd konštatoval, že opodstatnený je preto záver, že aj keby bolo podanej žalobe vyhovené, vyžadovalo by sa naďalej na vydanie osvedčenia o vydržaní podľa § 63 písm. a/ ods. 1 Notárskeho poriadku vyjadrenie žalovanej 3/. Neisté právne postavenie žalobkyne by sa vyhobením jej žalobe neodstránilo a podmienky stanovené v § 63 písm. a/ ods. 1 Notárskeho poriadku na vydanie osvedčenia o vydržaní by sa pre ňu nezmenili. Dovolací súd tak zhrnul, že rozsudok súdu negatívne určujúci, že žalovaní nie sú vlastníkami nehnuteľností, nemôže byť v danom prípade spôsobilý zmeniť (zlepšiť) právne postavenie žalobkyne, ktorá svoje vlastnícke právo nepreukazuje na ňu znejúcim tzv. nadobúdacím titulom (napr. kúpnu zmluvou alebo súdnym rozhodnutím) a dosiaľ nebola zapísaná vlastníčkou predmetných nehnuteľností v príslušnej evidencii právnych vzťahov k nehnuteľnostiam. ňou požadovaným negatívnym určením sa v porovnaní s existujúcim stavom jej právne postavenie nezlepšuje, uspokojivo sa neodstraňuje jej neistota v danom právnom vzťahu, ktorá pretrváva naďalej a nevylučuje ďalšie konania o vlastníctve predmetných nehnuteľností.

17.5. V rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 11/2011 dovolací súd posudzoval situáciu, kedy žalobkyňa podala žalobu po vydaní osvedčenia o držbe nehnuteľnosti v čase, kedy už žalovaný, ako osoba uvedená v tomto osvedčení, bol v evidencii nehnuteľností zapísaný ako vlastník predmetnej nehnuteľnosti. Dovolací súd konštatoval, že za tohto stavu vyhovie žalobe o určenie, že žalovaný nespĺňa podmienky pre vydanie osvedčenia o držbe nehnuteľnosti, ktorej účelom je zmariť tretej osobe možnosť domáhať sa vydania takéhoto osvedčenia, neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu (vlastníckeho práva k nehnuteľnosti). I keď by kataster nehnuteľností vykonal na základe vyhovujúceho rozsudku zápis formou záznamu (katastrálny zákon nepozná zápis formou výmazu vlastníckeho práva), dosiahol by sa iba stav, kedy by zápis vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti v katastri nesvedčil žiadnej osobe (pozemok by ostal vlastnícky neusporiadaný). Dovolací súd uviedol, že ak preto zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností už svedčí na základe osvedčenia inej osobe, ako tomu bolo v danej veci, celý obsah spornosti vlastníckeho práva k veci možno vyriešiť uplatnením žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti takto zapísanej na inú osobu, vrátane žaloby o určenie, že vec patrí do dedičstva právneho predchodcu žalobcu (otázka, či žalovaný spĺňa podmienky pre vydanie osvedčenia o držbe nehnuteľnosti má v tomto konaní povahu predbežnej otázky). Len formou takejto žaloby možno úplne sporný právny vzťah medzi účastníkmi úspešne vyriešiť.

17.6. V rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/198/2011 dovolací súd prejednával situáciu, kedy podanou žalobou žalobkyňa žiadala určiť, že je vlastníkom nehnuteľností. Podľa dovolacieho súdu súdna prax sa ustálila na názore, že určovacia žaloba je spravidla prípustná pri spornosti práv (právnych vzťahov) k nehnuteľnostiam evidovaných v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu. Tento právny záver zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky napríklad v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/56/2003 <. publikovanom v časopise Zo súdnej praxe pod č. 48/2004, v ktorom uviedol, že ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník spornej nehnuteľnosti, žalobca má naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva.

17.7. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR zo 16. decembra 2014 sp.zn. 2 Cdo 440/2013 k otázke naliehavého právneho záujmu treba uviesť, že ak žalobcovia žalovali určenie, že žalovaný nie je vlastníkom určitej veci a zároveň aj určenie, že tá istá vec patrí do dedičstva po nebohom právnom predchodcovi žalobcov, žalobcovia nemajú naliehavý záujem na žalobe, ktorou sa domáhajú negatívneho určenia. Pozitívny určovací petit totiž v tomto prípade zahrňuje v sebe i cieľ sledovaný navrhovaným negatívnym petitom. Okrem toho, podkladom pre vykonanie zápisu zmien v katastri nehnuteľností nemôže byť rozhodnutie, ktorým by právo alebo právny vzťah boli určené negatívne, pretože platná právna úprava nepozná inštitút zrušenia posledného zápisu (výmaz zápisu). Práva k nehnuteľnostiam sa vykonávajú len zápisom do katastra nehnuteľností (nie výmazom) formou vkladu, záznamom alebo poznámkou (§ 4 ods. 1, 2 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a

iných práv k nehnuteľnostiam). Zmenu zápisu v katastri nehnuteľností nie je možné dosiahnuť žalobou o zapretie vlastníctva podľa § 80 písm. c/ O.s.p. tak, ako to odvolací súd nesprávne uviedol v dôvodoch svojho rozhodnutia. Táto skutočnosť preto nemá z hľadiska existencie naliehavého právneho záujmu žalobcov na žalobe o zapretie vlastníctva právny význam (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 44/2003).

17.8. Ak je nehnuteľnosť v katastri nehnuteľností vedená duplicitne ako vlastníctvo žalobcu aj žalovaného, má žalobca naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku, resp. § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku) na negatívnom určení, že žalovaný nie je vlastníkom tejto nehnuteľnosti (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2018 sp. zn. 6 Cdo 15/2017, publikované ako judikát R 31/2019). Podľa názoru dovolacieho súdu zistený skutkový stav v prejednávanej veci odôvodňoval záver o existencii naliehavého právneho záujmu žalobkyní na požadovanom negatívnom určení. I keď v prípadoch určovacích žalôb týkajúcich sa vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam je naliehavý právny záujem spravidla daný potrebou zosúladenia skutočného stavu so zápisom vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, a teda zapísania (či obnovenia zápisu) vlastníckeho práva žalobcu na základe pozitívnej určovacej žaloby, v okolnostiach konkrétnej veci môže byť daný aj v prípade negatívnej určovacej žaloby, ak sa ňou má odstrániť stav právnej neistoty už zapísaného vlastníckeho práva žalobcu. Ide najmä o situáciu, aká nastala aj v danej veci, t. j. ak je vlastnícke právo zapísaného vlastníka spochybnené duplicitným zápisom vlastníckeho práva i v prospech iného subjektu. Na základe negatívnej určovacej žaloby, pokiaľ by jej bolo vyhovené, by bolo možné dosiahnuť opravu zápisu evidovaných údajov o vlastníkovi, a teda odstránenie duplicity.

17.9. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR z 18. decembra 2019 sp.zn. 4 Cdo 132/2018 zistený fakt už existujúceho duplicitného zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností k predmetným pozemkom, ktorý navodzuje stav nepochybne odporujúci princípu právnej istoty, naliehavý právny záujem žalobcov na požadovanom určení dostatočne osvedčuje. Preto je namieste žiadať, aby súd autoritatívne v rozsudku vyriekol, že určitý právny pomer medzi stranou sporu a dotknutými parcelami existuje alebo neexistuje. V danej veci práve fakt existencie zápisu vlastníckeho práva pre „dvoch“ vlastníkov v katastri nehnuteľností považoval najvyšší súd za určujúci pre posúdenie naliehavosti právneho záujmu žalobcov, a to s ohľadom na ústavný princíp právnej istoty (vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy), v súvislosti s exkluzivitou vlastníckeho práva, ktorá vylučuje, aby k jednej a tej istej veci (parcele) malo vlastnícke právo viac osôb, ak nejde o spoluvlastníctvo. V danej veci k odstráneniu duplicitného zápisu vlastníctva nedošlo mimosúdne (súhlasným či jednostranným vyhlásením), nemožno ho teda odstrániť inak, než len určovacou žalobou; pritom treba vychádzať z názoru, že duplicitne zapísaný vlastník má vždy naliehavý právny záujem na určení vlastníctva už len preto, že rozhodnutie o takej určovacej žalobe bude podkladom pre riadny zápis v katastri nehnuteľností formou záznamu podľa ustanovenia § 34 ods. 1 katastrálneho zákona.

17.10. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR z 28. októbra 2020 sp.zn. 6 Cdo 169/2020 ak sa žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti, pri ktorej je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný, má vo vzťahu k tejto tretej osobe nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože súdne rozhodnutie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je podkladom na vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností (§ 34 ods. 1 Katastrálneho zákona), žaloba o určení vlastníckeho práva je spôsobilým právnym prostriedkom na odstránenie neistoty o skutočných právnych vzťahoch medzi stranami.

17.11. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR z 29. novembra 2021 sp.zn. 9 Cdo 216/2021 naliehavý právny záujem na určovacej žalobe je v zásade daný vtedy, keď existuje rozpor medzi údajmi v evidencii katastra nehnuteľností a žalobcami tvrdeným skutočným stavom vlastníctva, resp. v prípade duplicitného zápisu vlastníckeho práva v prospech viacerých vlastníkov, a teda existuje spor, kto je vlastníkom. Naliehavý právny záujem na určovacej žalobe nemôže byť daný vtedy, keď sa žalobca domáha určenia vlastníctva, ktoré už je evidované v katastri nehnuteľností presne tak, ako požaduje.

17.12. Spory o určenie vlastníckeho práva v prípade duplicitného zápisu vlastníckeho práva v prospech viacerých vlastníkov, s formuláciou pozitívneho a nie negatívneho určovacieho petitu, boli opakovane predmetom dovolacieho prieskumu (por. 8Cdo/94/2020, 3Cdo/40/2019, 6Cdo 198/2018, 7Cdo/159/2013), pričom ani v jednom z týchto konaní nebola konštatovaná neprípustnosť pozitívneho určovacieho petitu. Rovnaký záver je obsiahnutý aj v rozhodnutí Ústavného súdu SR sp.zn. IV. ÚS 331/2009.

18. K otázke určovacích žalôb sa opakovane vyjadril aj Ústavný súd SR. V tejto súvislosti možno poukázať na aktuálne rozhodnutia sp.zn. III. ÚS 588/2021, sp.zn. III. ÚS 622/2021, v ktorých ústavný súd skonštatoval, že určovacia žaloba je oprávneným prostriedkom ochrany tam, kde na jej základe je možné dosiahnuť právnu istotu v dotknutom právnom vzťahu, a zároveň na jej základe možno dosiahnuť úpravu vzájomných vzťahov a predísť budúcim sporom. Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len na zbytočné rozmnožovanie sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba. Súdna prax sa ustálila aj na názore, že určovacia žaloba je spravidla prípustná pri spornosti práv (právnych vzťahov) k nehnuteľnostiam evidovaným v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu (rozsudok najvyššieho súdu 4 Cdo 105/2013). V zmysle ustálenej judikatúry pokiaľ navrhuje žalobca určenie svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, je na požadovanom určení vždy naliehavý právny záujem, ak súdne rozhodnutie určujúce právo bude podkladom pre zápis v evidencii katastra nehnuteľností a týmto spôsobom sa dosiahne zosúladenie zhody medzi stavom skutočným a evidenciou katastra nehnuteľností (najvyšší súd 2 Cdo 163/2005, 1 Cdo 56/2003, R 24/2009).

19. Dovolací súd poukazuje aj na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu ČR, citujúc rozsudok sp. zn. 22Cdo 1875/2002: Je-li jako vlastník určité nemovitosti zapsána i jiná osoba než žalobce (duplicitní zápis), nelze mít za to, že žalobce nemá naléhavý právní zájem na určení, že je vlastníkem právě on, může-li stejná práva, tvořící obsah vlastnického práva, uplatňovat i jiná osoba. Dovolací soud je naopak toho názoru, že osoba duplicitně zapsaná jako vlastník určité nemovitosti má vždy naléhavý právní zájem na určení vlastnictví k takové nemovitosti, neboť při významu zápisů do katastru nemovitostí (srov. § 20 katastrálního zákona o závaznosti údajů v katastru) je třeba nepatřičnost dvojího či vícetřetího zápisu vlastnictví k téže věci (mimo režim spoluvlastnictví) odstranit.

20. Z odbornej literatúry tiež vyplýva, že k výmazu duplicitného vlastníctva pritom môže dôjsť buď na základe rozhodnutia súdu o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a to aj na základe negatívnej určovacej žaloby (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/15/2017, z 30. mája 2018) alebo na základe dohody napr. o urovnaní (§ 585 OZ <.). (FEČÍK, Marián. § 123 [Obsah vlastníckeho práva]. In: BAJÁNKOVÁ, Jana, DULAK, Anton, FEČÍK, Marián, SEDLAČKO, František, ŠTEVČEK, Marek, TOMAŠOVIČ, Marek a kol. Občiansky zákonník I. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 860, marg. č. 7.).

21. Z vyššie prezentovaného prehľadu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke danosti naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe v sporoch o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v prípade duplicitného zápisu v katastri nehnuteľností možno vyvodit' právny záver, že duplicitne zapísaný vlastník má vždy naliehavý právny záujem na určení vlastníctva, nakoľko rozhodnutie o takej určovacej žalobe bude podkladom pre riadny zápis v katastri nehnuteľností formou záznamu podľa ustanovenia § 34 ods. 1 katastrálneho zákona. Súdna prax, vychádzajúc vždy z konkrétnych okolností prejednávaneho sporu, pripúšťa tak pozitívny určovací petit (súd určuje, že žalobca je vlastníkom), ako aj negatívny určovací petit (súd určuje, že žalovaný nie je vlastníkom), v oboch prípadoch súd rozhodne o spornosti zápisu vlastníckeho práva spočívajúcej v jeho duplicitnosti a rozhodne, kto z duplicitne zapísaných vlastníkov je vlastníkom nehnuteľnosti. Z judikátu R 31/2019, ktorý pripúšťa negatívny určovací petit, nijako nemožno vyvodit', že je prípustný len takýto negatívny určovací petit, vychádzajúc z odôvodnenia tohto rozhodnutia je ho potrebné interpretovať tak, že v sporoch o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v prípade duplicitného zápisu v katastri nehnuteľností je prípustný aj negatívny určovací petit, čo však nevylučuje prípustnosť aj pozitívneho určovacieho petitu.

22. Ak sudy nižších inšancií vychádzali z opačného právneho záveru, podľa ktorého v sporoch o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v prípade duplicitného zápisu v katastri nehnuteľností je prípustný len negatívny určovací petit, a ak žalobca trvá na pozitívnom určovacom petite, je to dôvod na zamietnutie žaloby pre nepreukázanie naliehavého právneho záujmu, ide o nesprávnu aplikáciu ust. § 137

písm. c/ CSP a nesprávne právne posúdenie, predstavujúce odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Ak súdy nižších inštancií považovali za rozhodujúce to, že rozhodnutie o pozitívnom určovanom petite nevyrieši spornosť zápisu vzhľadom na to, že nehnuteľnosti žalobkyne sú zapísané v registri KN-C a nehnuteľnosti žalovanej sú zapísané v registri KN-E, tento ich záver nie je správny, nakoľko podstatným nie je to, že nehnuteľnosti sú zapísané v odlišných registroch, ale to, že ide o totožné nehnuteľnosti, čo preukazuje poznámka o duplicitnom zápise vlastníckeho práva.

23. Dovolací súd preto považuje interpretáciu použitého ustanovenia § 137 písm. c/ CSP v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu za nesprávnu, a preto toto rozhodnutie, spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktoré vykazuje rovnaké nedostatky, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a 2, § 450 CSP) s tým, že právny názor vyslovený v tomto rozhodnutí je preň záväzný. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.